

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Beszéd, olvasás

munkafüzet

2. osztály – első félév

Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

A bajos „bö”

Beszéd- és olvasásgyakorlás 3.

Ogy. 18. o.

Mf. 49. o.

1. Miért nem akart a kisfiú iskolába menni?

Ki segített a gondján?

---

2. Keressétek meg és olvassátok föl a vázlatpontokhoz tartozó részeket!

1. A kisfiú panasza
2. Édesanyja vigasztalása
3. Bátyja ígérete
4. A tanító néni dicsérete

3. Másolj a szótárból a megadott szóhoz rokon értelműt!

sír

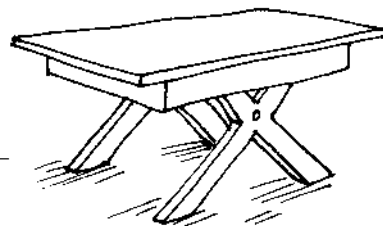
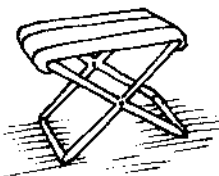

---

4. **Érdekesség:** némely betűnk alakja emlékezetes lett.

Pl.: **X** lábú lehet

S kanyarról beszélnek az autósok.

A vadludak **V** alakban szállnak.

Tudod-e, hogy a **T** betű minek a nevében szerepel?

Isten veled, gólyamadár!

Beszéd- és olvasásgyakorlás 4.

Ogy. 8. o.

Mf. 50. o.

1. Gyűjtsétek össze közösen, ki mit tud a fecskékről, a gólyákról!
2. Mivel táplálkoznak ezek a madarak? Kösd össze képüket a szavakkal!

légyvel
békával
sáskával, szöcskével
apró halakkal
mezei egérrel
rovarokkal

3. A kérdések alapján bontsátok részekre az elbeszélést!
Olvassátok el a részeket, és feleljetek a kérdésekre!
  1. Mi jelzi az ősz közeledtét?
  2. Melyik madár költözött el először melegebb vidékre?
  3. Miért mondhatjuk, hogy Magyarország a fecske és a gólya hazája?
  4. Miért kelnek mégis vándorútra minden ősszel?
  5. Hogyan pihennek a vándormadarak a tenger fölött?
4. Fogalmazd meg saját szavaiddal az író mondatait!

„Október hideg leheletétől dermedten hullanak le a bogarak milliói.”

„A december szele kemény kérget fagyaszt a vizekre.”

„A téli ég felhői hóval borítják be a mezőket.”

„Az Úr ... nem terít asztalt nekik.”

Kinek nehezebb a dolga?

Beszéd- és olvasásgyakorlás 11.

Ogy. 54. o.

Mf. 57. o.

1. Kinek lett igaza a szereplők közül ? Miért?

---

2. Keressétek meg és olvassátok föl a vázlatpontokhoz tartozó részeket!

1. Vitatkozik a feleség és a férj.
2. Cserélnek: az ember végzi másnapról a házimunkát, az asszony a mezeit.
3. A tehén okozza a legnagyobb gondot az embernek.
4. Mire megérkezik az asszony, nagy a felfordulás.

Szómagyarázat

A *jászol* – nagyobb állatok számára fából készített, lábakon álló, vályúszerű etető.

A *pajta* – tágas gazdasági épület, esetleg oldalfalak nélkül; ilyenkor a tetejét oszlopok tartják.

3. Írd le, milyen bajok érték az embert! Ezek teszik humorossá a mesét.

---

4. Keresd meg a szótárban a *veszekedik* szó rokon értelmű megfelelőit!
Csak azokat másold ki, amelyek illenek a mese két szereplőjére!

Mit segíthetek?

Ogy. 56. o.

Mf. 57. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 11.

1. a) A ti családokban ki végzi a házimunkát?

---

b) Neked mi a rendszeres otthoni feladatod?

Pantomimjátékkal úgy mutasd be a többieknek, hogy kitalálhassák!

2. Bontsátok két részre az olvasmányt!

Fogalmazzátok meg közösen a vázlatpontokat!

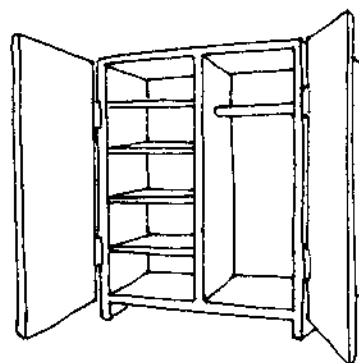
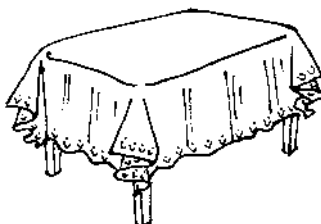
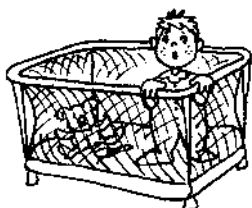

---

3. Mit javasoltak a családtagok? Egészítsd ki a rajzokat!

4. Milyen rokon értelmű szóval tudod helyettesíteni?

mond

4.

1. Verses mondás

Kelep, kelep, | gólyamadár, |
itt van az ősz, | elmúlt a nyár. ||

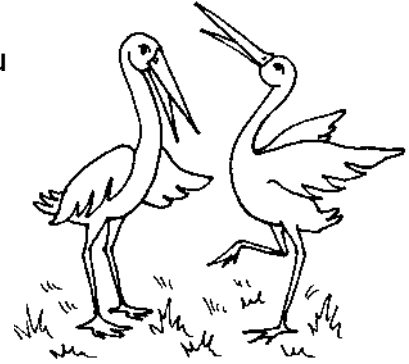
Kelep, kelep, gólyamadár, |
itt van az ősz, | elmúlt a nyár.

(Magyar népköltés)

2. Olvasd a szólépcsőt szótagolás nélkül!

kacsa
csacsi
csikó
kóró
róka
kabátka
napos
katona

kertkapu
kastélykert
kakas
táska
postás

3. Figyelj a hosszú hangok helyes ejtésére!

hullanak
csillagok hullanak
csillagok milliói hullanak
őszi csillagok milliói hullnak

áll, állás, száll, szállás, álló, szálló, szálloda, állomás, megálló

ősszel	könnyű	könnyes
tavasszal	könnyen	bizonnyal
messzire	könnyít	mennyei
visszatérnek	könnyítenek	valamennyi

4. Húzz álló egyenest az összetett szavakban a két szó találkozásánál! A 2. és a 3. oszlopban nem kétjegyű betűket kell olvasnod. Rájöttél-e, hogy miért?

jóllakott	malacsírás	őzsuta
gyomorrontás	bohócsipka	őzsült
játékkártya	kilencsoros	világoszöld
inggallér	malacsült	leveszöldség

5.

1. Verses mondás

Ejött a szüret. | Itt van. |
Jó pohár mustot ittam.

(Kányádi Sándor: *Eljött a szüret*)

2. Tanuld meg helyes kiejtéssel olvasni!

a) útja   állítja   lehullatja
futja   fordítja   elárasztja
látja   kifordítja   továbbítják
hajtja   nyújtják   kitalálhatjátok

b) pontya   –   pontja   hattyúk   tudhatjuk
kontya   –   ontja   bátyja   barátja
porontya   –   rontja   kártya   mártja
kortya   –   tartja   gyertyátok   tartjátok

c) A horgásznak gyenge pontja az elszalasztott pontya. ||
Szép a kertje, | énekel a pintye. ||
Hszontalan porontya, | a játékot elrontja.

3. Hogyan változtatja meg a szó jelentését az ékezet?

Dorog	–	dörög	Dorog fölött az ég dörög.
Tom	–	tömi	Tom tömi a libát.
korom	–	köröm	Csúnya a korom a köröm alatt.
szokik	–	szökik	Vagy megszokik, vagy megszökik.
boros	–	bőrös	Boros a bőrös kulacs.
koszorú	–	köszörű	Koszorút kapott a köszörűs.

4. Húzz álló egyenest az összetett szavakban a két szó találkozásánál! Milyen mássalhangzók kerültek egymás mellé?

házszám	adásszünet	meggyulladt
gázszerelés	karosszék	tizennyolc
pénzszállítás	szénásszekér	meggyűrűz

Az önálló olvasás félévi fölmérése

A lóészen kifogtunk

Ogy. 32. o.

1. Olvasd el a tankönyvből a történetet!

Szómagyarázat

Istráng – ezzel kötik a lovat a kocsi elé. Lásd Ogy. 33. o.!

2. Válaszolj a kérdésekre!

Mit láttak séta közben nagyapóék?

Miért verte a gazda a lovát ?

Ki segített a gazdának lóva nevelésében?

A következő kérdésre a szövegből másold le a választ!

Miért hagyott föl a ló a csökönyösséggel?

---

3. Keresd meg a szótárban a csökönyös szó rokon értelmű megfelelőit!

---

4. Írj másik találó címet a szövegnek!

A többi feladat már nem az értékelendő fölmérés része.

5. Készülj föl a vázlat alapján a történet elmondására!

1. Csöknyösködött egy embernek a lova.
2. Nagyapó segítségével túljártak az eszén.
3. Engedelmes állat lett a makacskodóból.

6. Végezd el a *Beszéd- és olvasásgyakorlás* 18. feladatlapjának 2. gyakorlatát! (Mf. 64. o.)

7. Olvassátok el szereposztással a történetet! Készítsetek belőle közösen dramatikus játékot!

Fölkészülés a hangos olvasás félévi fölmérésére

Állatkerti tudósítás

Ogy. 43. o.

1. a) Válassz ki magadnak egy állatot az *Állatkerti tudósításból*!

Olvasd el a vele kapcsolatos verset és a mellette lévő prózai szöveget!

b) Válaszolj a kérdésekre!

A választott állat neve

Miről szól a prózai szöveg, vagyis mi a témája?

Mit tudtál meg erről az állatról? Csak a legfontosabbat jegyezd le róla!

---

2. Készülj föl a tanultak elmondására, és mindkét szöveg hibátlan olvasására!

3. Végezd el a *Beszéd- és olvasásgyakorlás* 18. feladatlapján található 3. és 4. feladatot! (Mf. 64. o.)

TARTALOM

BESZÉDÉRTÉS–SZÖVEGÉRTÉS

Jó tanácsok	3
*Négy testvér	4
A négy kívánság	4
Három kívánság	5
Búcsú a nyári barátoktól	6
*Szeptember	7
Ne féj hát, te „tyamár”!	8
Füllentős	9
A bajos „bö”	10
Isten veled, gólyamadár!	11
*Ősz elején	12
Miért gyülekeznek a fecskék minden ősszel?	12
Miért gyűrűzik a madarakat?	13
Doktor Hertelendi, a seregély	14
*Dél	15
Miért hullanak le ősszel a levelek?	16
Miért pihennek télen egyes állatok?	17
Mézes körte	18
*Elment a madárka	19
Miért szeretik az emberek a kutyát?	20
A kiscica	20
Macskánk	21
Macskaszokások	22
Sok szerencsét, Hengergőc! Az árva	23
Téli vendégség	23
Az igazi otthon	24
Miért van lompos farka a mókusnak?	24
Őzike	25
Szárcsák	26
Ki játszik velem?	27
A három lusta	28
A rest lány	29
Kinek nehezebb a dolga?	30
Mit segíthetek?	31
Mikor játszhattam?	32
Kutya szeretne lenni	32
A szegény ember meg a nyúl	33
A hideg	34
*Hideg szél fúj	35
Ingyenkonyha	35
*Hirdetmény!	36

A mókus karácsonya	37
Új mese a négy vándorról	38
*Kerek istenfának szép tizenkét ága	38
Egy téli délután	39
A hópehely	40
*Esik a hó	41
A tulipán	42
A pintyünk	43
*Csöpög a hólé	44
Föloldozó február	45

BESZÉD- ÉS OLVASÁSGYAKORLÁS

Jó tanácsok	46
-------------------	----

Minden gyakorlólap első feladata a verses mondás, amely komplex beszédművelő gyakorlat. Ez a légzéstechnika, az artikuláció, a tagolás, a hangsúlyozás, a hanglejtés és a beszédritmus fejlesztésére szolgál.

1. A hangok időtartamának helyes ejtése. Kétjegyű mássalhangzók megkülönböztetése. A szavakban: dt hangkapcsolat	47
2. A szavakban: dt és dj hangkapcsolat. Egyjegyű és kétjegyű mássalhangzók. Összetett szavak olvasása	48
3. Egyjegyű és kétjegyű mássalhangzók. Összetett szavak olvasása. Zöngés és zöngétlen hangpárok a mondatokban	49
4. Gyors szótagfölismerés gyakorlása szólépcsővel. A hangok időtartamának helyes ejtése. Összetett szavak olvasása	50
5. A szavakban: tj hangkapcsolat. Az ékezet jelentést módosító szerepe. Összetett szavak olvasása	51
6. A szavakban: ts hangkapcsolat. Az artikuláció élénkítése suttogással. Játékos szótagolás: szótól szóig	52
7. A szavakban: hosszú jj és lj hangkapcsolat. A pontos olvasás gyakorlása: a szavakban egy betű eltérés van. Hangutánzó szavak megszólaltatása	53
8. A szavakban: dj hangkapcsolat. Szósorok, szó szerkezetek, mondatok olvasása	54
9. A szavakban: tsz és dsz hangkapcsolat. A szöveg tagolása szünetekkel	55
10. A szavakban: zöngésség szerinti hasonulás. Játékos szótagolás: szótól szóig	56
11. A tanult hangkapcsolatok helyes ejtésének gyakorlása. Szó szerkezetek, mondatok tagolása, hangsúlyozása	57
12. A szavakban: nj és nyj hangkapcsolat. Szó szerkezetek és összetett szavak. Közmondások tagolása, megszólaltatása	58
13. Mássalhangzók időtartamának jelentést módosító szerepe. Hosszú mássalhangzók helyes ejtése szavakban	59
14. A tanult hangkapcsolatok gyakorlása. A légzéstechnika gyakorlása bővülő mondatokon. Szólánc olvasása szótagolás nélkül. Mássalhangzó-torlódásos szavak kiejtése	60
15. A szavakban: sd és szd hangkapcsolat. A légzéstechnika gyakorlása bővülő mondatokon. Rímpárok keresése	61

16. A hangtörvények érvényesítése a szavak helyes ejtésében. A pontos olvasás gyakorlása: a szavakban egy betű eltérés van. A szöveg tagolása	62
17. A kiejtés gyakorlása két mássalhangzóval kezdődő szavak esetében. Hangbetoldással új szó alkotása. A hosszú mássalhangzó megrövidülése kiejtéskor	63
18. A tanult hangkapcsolatok gyakorlása. A pontos olvasás gyakorlása: kis eltérés van a szópárokban. Szószerkezetek és összetett szavak olvasása	64
19. A ch -val jelölt hang kiejtése szavakban. A szótagzáró néma h . Szószerkezetek olvasása	65

DRÁMAJÁTÉKOK

Szerepjátékok: udvarias magatartás és beszéd	66
Jól mondod, ha (Köszönés, bemutatkozás)	66
Ha valakitől érdeklődni szeretnél (A helyes kérdezés)	67
Ha valakitől szívességet kérsz (Udvarias kérés)	68
Képességefejlesztő játékok	69
Tapsolós játék	69
Pantomimjáték	69
Dolgozzatok, legények!	69
Énekes játékok	70
Ki-ki maga mesterségét folytassa!	70
Találd ki, hogy ki vagyok!	70
A játék szereplőinek kiválasztása	71

FÖLMÉRÉSEK

Fölkészülés a hangos olvasás év eleji fölmérésére: A nyomasztó titok	72
Az önálló olvasás év eleji fölmérése: A róka és a kacsák	73
Az önálló olvasás félévi fölmérése: A lóészen kifogtunk	74
Fölkészülés a hangos olvasás félévi fölmérésére: Állatkerti tudósítás	75

SZÓTÁROK

Rokon értelmű szavak, kifejezések	76
Ellentétes jelentésű szópárok	77

